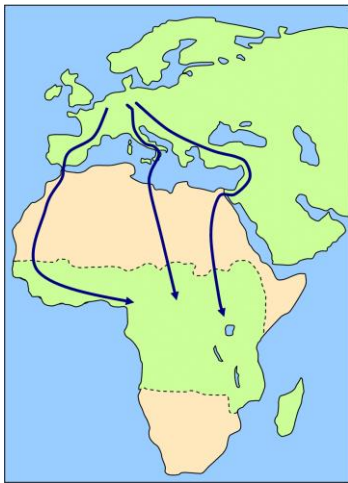

על כנפי השכינה עונת הנדידה

גיא הרן, שנת שירות, בית ספר שדה גולן וחרמונים.

נדידת הציפורים הינה תופעה מוכרת מזה אלפי שנים. היעלמותם מעל פני האדמה בחורף ובקיץ העלתה שאלות בפי רבים; השערות רבות אודות היעלמות הציפורים עלו, יש שגרסו כי הציפורים משנות צורה מעונה לעונה, יש שחשבו כי הציפורים עופפו לירח בעונות הקרות, גם בימי התנ"ך תוארה היעלמות הציפורים- "גם חסידה בשמים ידעה מועדים ותור וסיס ועגור שמרו את עת באנה" (ירמיה ח' פסוק 7). מחקרים רבים אודות הציפורים החלו במאה ה-18- נצבעו ציפורים, טובעו ואותרו וכך נתגלה דפוס של נדידת הציפורים. כיום לאחר מחקרים רבים אנו יודעים כי ציפורים נודדות מצפון לדרום ולהיפך בהתאם לעונות השנה, מגדולות עד קטנות, בצבעים ובגוונים שונים מעופפות מרחקים אדירים. למה הקורא התמים שואל?- בכדי להגיע למזון ולנחלה טובה המתאימה לנוחיות הציפור לשם הזדווגות.

דפוס נדידת הציפורים קבוע וידוע מראש, ציפור תעדיף תמיד לנדוד מעל יבשה בה היא תוכל לחנות ולכן במעברם בין יבשות הן תמיד תשתמשנה ברצפי יבשה קבועים לשם מעבר. אז למה זה קשור למדינת

ישראל? ציפור הנודדת בחורף מאזור צפון אירופה לדרום אפריקה תצטרך לעבור את הים התיכון והמדבר, לשם כך 3 מעברים - מיצרי גיברלטר, סיציליה ועמק הירדן במדינת ישראל. (ראה את מעברים אלו בתמונה הנ"ל)

אם כן, ישראל היא נתיב מעבר עיקרי לציפור הנודדת; עד כמה? כחצי מיליארד עופות עוברים מעל אדמתה של מדינת ישראל, כ-284 מינים שונים של ציפורים נודדות המצטרפות ל-206 המינים המקננים- כמות אדירה של מינים בכל קנה מידה.

רבים מהציפורים אשר נודדות מעל ישראל הינן ציפורים חולפות- ציפורים אשר משתמשות בישראל כתחנת עצירה זמנית במעברן לאזור החם, מהמוכרות ביותר הן מבשרות הסתיו- החסידות. הלבנות והגדולות מגיעות מאזורי אירופה ונודדות בסתיו דרומה לאפריקה, כ-600 אלף חסידות עברו את שמי ארצנו בסתיו האחרון. מעופן בצורת ה-V המוכרת מעורר אצל רבים את בוא החורף כמו

שאמר ביאליק- " רק טילים יחידים. וטילות יחידות. ישאו עינם הנוקה אחרי מעוף האחרונה. בשירות ההסידות".

בנדידה השנה עברו בנוסף לחסידות 30 מיני דורסים שונים- איית הצרעים שעברה במספר אלפים בודדים, ניצים קצרי אצבעות אשר כול אוכלוסייתם עוברת בארץ מנו בסביבות ה-4 אלפים. בנוסף לכול אלו מצטרפים השקנאים במעופם שמגיע מאוחר יחסית עברו כ-40 אלף פרטים בסתיו האחרון. ציפורים רבות גם הגיעו לחורף בארץ בסתיו האחרון, מינים שהחליטו לבלות את החורף בארצנו- בניהם הנחליאלי שעובר כאן בחודשי אוקטובר, הזרעית, אדום חזה ועוד כ-90 מינים של ציפורים חרפו בארץ בסתיו האחרון. מידועי החורפים הוא העגור האפור אשר הגעתו לארץ עולה עם השנים והשנה מספריו הגיעו עד לכדי 47 אלף פרטים אשר מבלים את זמנם בעמק החולה.

נדידתן של הציפורים עוררה ועוד תעורר עניין בקרב האדם, ואנו בישראל עוד צופים הגעתן של ציפורים רבות, עלינו לשמור על הציפורים המגיעות, לצאת החוצה ולראות אותן במעופן. לקריאה נוספת אודות עונת הנדידה אני מזמין אתכם להיכנס לאתר של מרכז הצפרות הישראלי ולאתר החברה לנתונים נוספים.

שיהיה חורף רטוב ומלא ציפורים.